

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Cristina Guiu Monte

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Febrer de 2016

Amb el suport de:

INDEX

0. Introducció	1
1. Anàlisi Quantitatiu	4
1.1. General: mostra de l'any 2015	4
1.1.1- Unitats informatives. Diaris. Extensions	3
1.1.2- Gèneres periodístics. Opinió. Informació	6
1.1.3- L'ús de fotografia	8
1.1.4- Víctima i agressor. El fet migratori. L'anonimat	10
1.1.5- Antecedents i conseqüències del cas	14
1.1.6- El modus operandi	15
1.1.7- Les fonts informatives	16
1.2. Anàlisi d'un cas	18
1.2.1- Introducció.	18
1.2.1- Unitats informatives. Diaris	18
2. Anàlisi Qualitatiu	25
2.1. Els titulars	25
3. Conclusions	31

0. INTRODUCCIÓ

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. A tal efecte es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada el 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2008 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2015, el desè any consecutiu de la recerca.

METODOLOGIA DEL PROJECTE

Amb la intenció d'analitzar el tractament informatiu i fer una mirada comparativa sobre com s'han aplicat aquestes recomanacions, hem escollit sis mitjans de comunicació de caràcter generalista. També fem al llarg de l'any una mirada a una mostra de mitjans digitals.

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuada són els següents:

- EL PUNT AVUI
- EL PERIÓDICO DE CATALUNYA
- EL PAÍS
- LA VANGUARDIA
- EI MUNDO
- ARA

Període analitzat

El període analitzat ha estat l'any 2015. Concretament, seguint la línia de treball d'investigacions anteriors, hem centrat l'anàlisi en els mesos de gener i setembre respectivament.

També s'ha analitzat tot el mes de novembre, ja que així podem veure les informacions que es publiquen al voltant de la commemoració del **25 de Novembre**, Dia Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista als 6 mitjans analitzats, i perquè enguany, a començament del mes de novembre es va produir una gran manifestació a Madrid en contra de la violència masclista convocada i recolzada per entitats de tot l'Estat Espanyol.

D'altra banda, també s'ha realitzat el seguiment d'un cas mediàtic per poder valorar si hi ha diferències entre les formes de donar la informació entre una notícia sobre un fet de violència masclista, -que destaca per l'espectacularitat, proximitat geogràfica, edat de les víctimes i/o agressor..., i fins i tot, per circumstàncies alienes el cas (a l'estiu és més fàcil que informacions en què altre moment de l'any passarien més desapercebudes agafin rellevància)-, i la resta de notícies sobre casos també de violència masclista. Seguint aquests criteris, es va decidir analitzar el cas del mes d'agost ocorregut a Castelldefels en el qual un home va assassinar la seva parella i llurs fills.

La metodologia d'anàlisi en aquests dos supòsits ha estat la mateixa que en la utilitzada en l'anàlisi general continuada.

Base de dades

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència masclista als Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia.
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat.
- Secció.
- Pàgina.
- Ubicació de la notícia.
- Evolució i extensió de les informacions.
- Gèneres periodístics.
- Opinió. Tipus.
- Informació. Tipus.
- Víctimes i agressors, origen, anonimat. On s'informa sobre aquests aspectes. El fet migratori.
- Contingut de la informació. Protagonistes
- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus.
- Gràfics. Estadístiques.
- Consulta fonts. Tipus de fonts.
- Contextualització de la informació.
- Lèxic i estereotips.
- Titulars

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic. Posteriorment, s'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules, i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

Finalment presentem les conclusions de la investigació, tant de l'anàlisi continuada com del cas específic, corresponent a l'any 2015.

1. ANÀLISI QUANTITATIU

1.1 General: mostra 2015

1.1.1- Unitats informatives. Diaris. Extensions

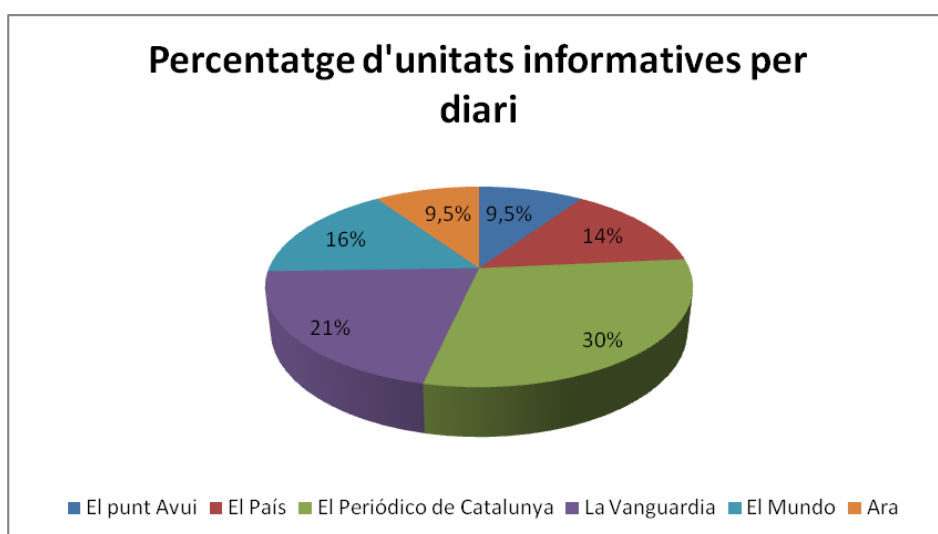
De la mostra escollida (veure metodologia) hem obtingut **127** unitats informatives. Per tant, hi ha una mitjana de més o menys 21 notícies publicades per diari.

Cal destacar, però, que el 60% (76 unitats) d'aquestes informacions es van publicar al mes de novembre, mes en el qual, a més de commemorar la Diada Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista, es va celebrar la primera gran manifestació estatal en protesta i per a visibilitzar aquest problema social. I que el 43% (54 unitats) corresponien únicament a notícies informatives i articles d'opinió que versaven sobre un d'aquests dos esdeveniments o commemoracions. L'altre 17% que resta (23 unitats) corresponen a informacions sobre casos concrets d'agressions que van tenir lloc en aquest mes.

Ara bé, no tots els diaris atorguen la mateixa rellevància a les informacions d'aquest tipus. Així, el nombre d'unitats informatives sobre violència masclista que publica cada un dels diaris ens dóna una idea més encertada de la importància que cada mitjà dedica a aquest tipus d'informacions.

De les 127 unitats informatives, el 14% pertanyen al diari *El País*; el 21%, a *La Vanguardia*; el 30%, a *El Periódico de Catalunya*; el 9'5% pertanyen al diari *El PuntAvui*, el mateix percentatge que el diari *Ara*, que enguany s'analitza per primera vegada; i, *El Mundo* recull el 16%;

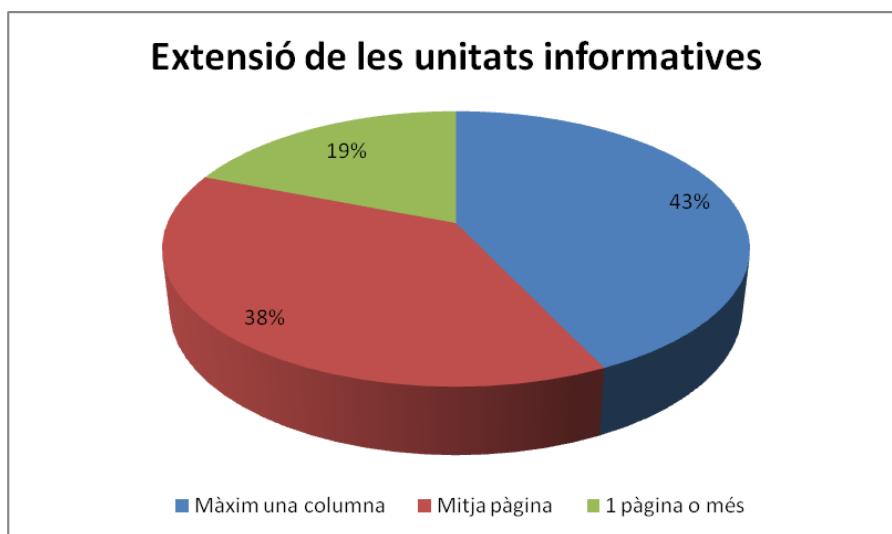
Gràfic 1.

És interessant observar com cadascun dels mitjans va cobrir els esdeveniments del mes de novembre: exceptuant el diari *El Punt Avui*, la resta de mitjans van publicar més del 50% de les seves informacions sobre violència masclista durant aquest mes, és a dir, que el novembre vam publicar més informacions sobre aquesta temàtica que en els altres dos mesos de la mostra analitzats junts, sent els diaris *El País* i *El Periódico de Catalunya*, amb el 72% i 68% respectivament de les notícies publicades aquest mes on aquesta tendència és més evident.

Extensió de les unitats informatives

Gràfic 2.

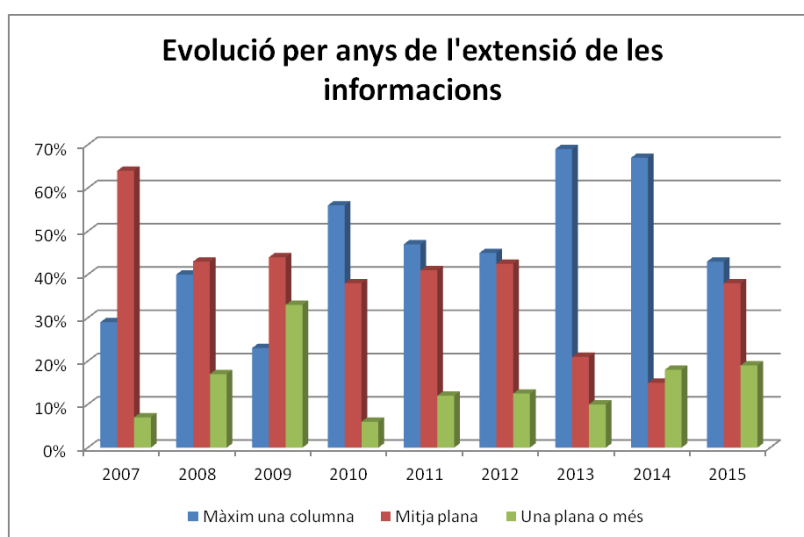

Podem observar com la gran majoria d'informacions sobre violència masclista publicades durant l'any 2015, el 43%, no han superat una columna del diari. Això significa que s'han publicat en format breu. Aquestes informacions acostumen a ser en la seva gran majoria notícies sobre fets ocorreguts, és a dir, casos d'agressió.

Les unitats informatives d'una plana o més representen el 19%. Les informacions d'una plana o més acostumen a ser, no una descripció del crim, sinó reportatges de sensibilització, balanços anuals de qüestions judicials, o reportatges en positiu.

Si observem el següent gràfic, veurem com la tendència marcada en anys anteriors més o menys continua.

Gràfic 3.

Es confirma la tendència que es va encetar cap a l'any 2010: les informacions de com a màxim una columna són les majoritàries, tot i que creixen les informacions de més o menys mitja pàgina i les d'una pàgina i/o més. Això es deu a què, com hem vist abans, hi ha un gran nombre d'informacions relacionades amb la diada del 25N i la manifestació i aquestes tenen una cobertura àmplia i, per tant l'extensió de les mateixes sempre supera el "breu".

1.1.2- Gèneres periodístics. Opinió. Informació

Opinió

Els articles d'opinió suposen el 12% de totes les unitats informatives analitzades. En total 15 unitats de la mostra. És rellevant que el 93% d'aquest estan publicats durant el mes de novembre. (És a dir, al voltant de la diada del 25N i de la manifestació).

Dels articles publicats, el 20% són editorials, la resta corresponen a articles d'opinió i/o columnes.

D'altra banda, cal destacar que la majoria d'aquests articles estan signats per dones, el 67%; del 33% restant (4 articles), 3 d'ells (el 75%) el va publicar la mateixa persona, el Miguel Lorente durant el mes de novembre a diferents mitjans.

Informació

Les unitats purament informatives publicades l'any 2015 són 112, és a dir, el 88% de les unitats analitzades.

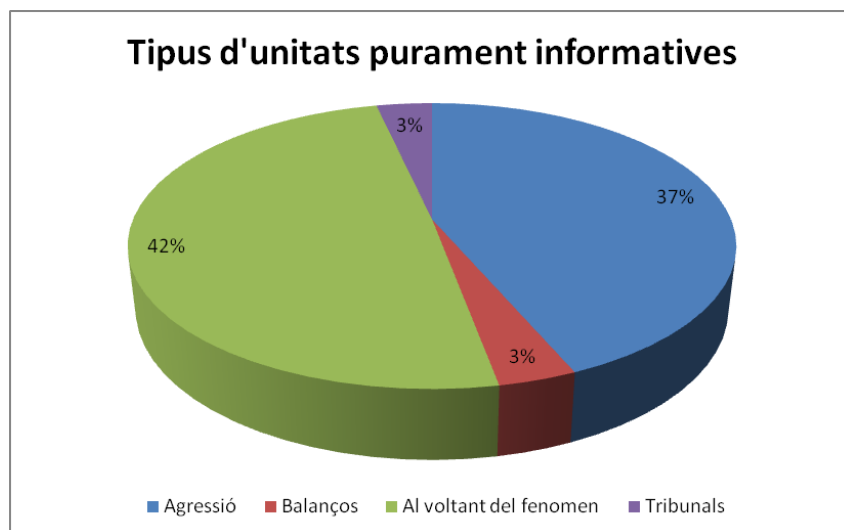
D'aquestes, el 29% no van signades o bé estan signades per "Redacció" i / o "Agències".

Les unitats informatives les podem classificar de la següent manera:

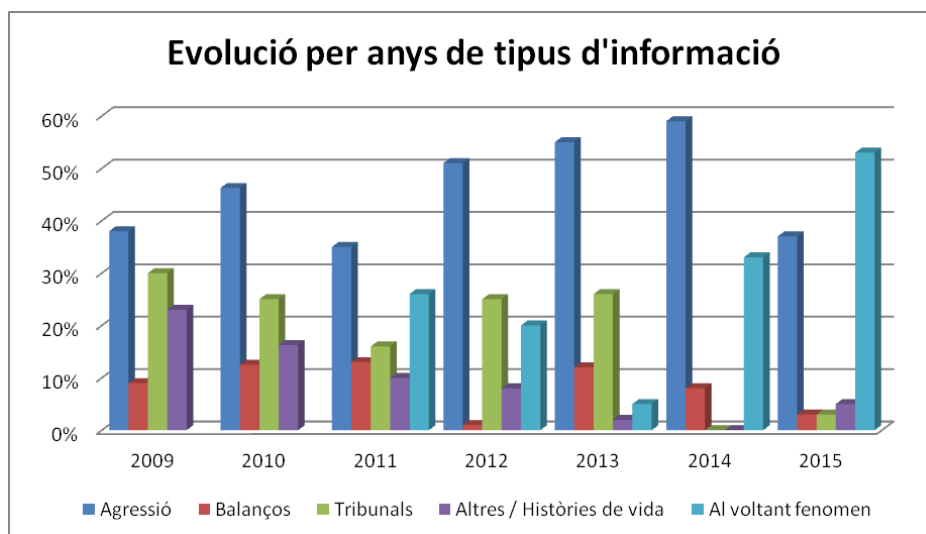
- Agressions= només descriptives del fet ocorregut
- Balanços= informacions més elaborades que ofereixen dades generals de l'evolució de la violència masclista, comparatives, casos en positiu, origen del fenomen o altres elements que poden invitar a la reflexió o a la sensibilització i conscienciació
- Tribunals= judicis, detencions, explicacions de la llei, etc.
- Al voltant del fenomen: engloba aquelles informacions relacionades amb el tema de la violència com ara manifestacions de rebuig, violència a altres països, iniciatives ciutadanes, cinema, televisió.
- Històries de vida: dones que expliquen la seva experiència com per exemple les dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència masclista.
- Altres = reaccions/ decisions polítiques a l'àmbit local, autonòmic, estatal o europeu.

Gràfic 4.

Cal destacar que el 58% de les informacions catalogades com “Al voltant de fenomen” es concentren en el mes de novembre. També és significatiu que el 80% de les informacions sobre “Històries de vida” ho facin en aquest mes.

Gràfic 5.

L'evolució històrica ens diu que aquelles unitats que més es publiquen són les que expliquen el fet ocorregut i que aquelles amb una intenció més de sensibilitzar, les de "Al voltant del fenomen" són el següent grup en importància. En el 2015, l'ordre canvia, sent les majoritàries aquest segon grup però hem de tenir en compte que s'ha analitzat (els anys anteriors no s'havia fet) el mes de novembre que amb la Diada del 25N esdevé, com hem pogut anar veient fins ara, un mes propici per aquest tipus d'informacions.

1.1.3- L'ús de fotografia

Fotografia

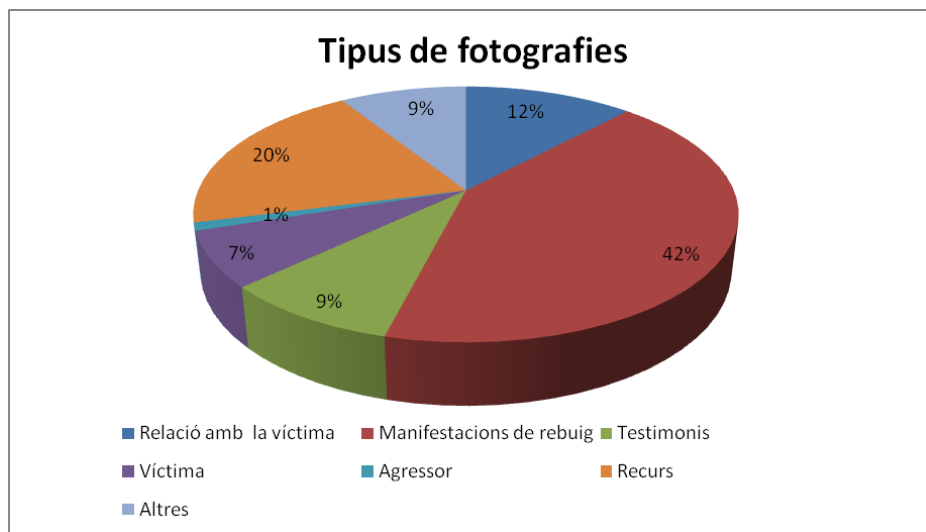
De les 27 unitats informatives, 19 d'elles, el 70%, no van acompanyades de cap fotografia. Aquest nombre, i no és casualitat, coincideix amb el total d'unitats informatives de màxim una columna. Les notícies amb foto són en números absoluts 8 i representen el 30% del total.

Les fotografies les hem classificat en:

- Fotos que tenen relació directa amb la víctima: edifici on vivia, lloc del succés, etc.
- Fotos de l'agressor, detingut / acusat
- Manifestacions de rebuig vers la violència masclista i/o de solidaritat vers les dones que pateixen una situació de violència
- Fotografies de les víctimes
- Fotografies de la víctima
- Fotografies de recurs
- Altres: (càrrecs electes, persones expertes, periodistes, ...)

Observem el tipus de fotografies que s'han publicat en l'any 2015.

Gràfic 6.

Predominen les fotos dels actes de rebuig vers la violència que suposen un 40% del total. Són les menys controvertides junt amb les fotos de testimoni (9%), dones que expliquen la seva experiència i que poden aparèixer de cara o d'esquena; i, les fotografies de polítics, jutges i experts (9%).

Com a negatiu, hem observat, que es tornen a utilitzar les fotografies de les dones assassinades, sobretot en el moment de l'aixecament del cadàver. Després d'anys en què aquestes fotografies havien desaparegut, en els estudis dels darrers 3 anys hem tornat a detectar-les. Tot i que no arriben al 10% de les fotos publicades, les fotos d'aquest estil s'han multiplicat per 4 entre el 2014 i el 2015.

A més, hem d'afegir com pràctiques no recomanades aquelles fotografies que hem definit com a "Relació amb la víctima" i que presenten imatges de familiars en un moment molt íntim, abraçant-se i plorant (El Mundo, 13/01/2015) o bé, aquelles en la qual es veu el lloc on van assassinar a la dona o el portal del pis on vivia, dades per les quals es pot identificar a les víctimes, i per tant perden l'anonimat.

Les fotos de recurs, amb un 20%, són les segones més utilitzades. Exemples d'aquest tipus de fotografia són fotos de joves parlant o una mà amb un mòbil (Ara de 11/09/2015, El Punt Avui de 28/01/2015 i El Mundo, 24/11/2015) en informacions que parlen del masclisme i la violència entre els joves; nens jugant en un parc (Ara de 24/11/2015) per a il·lustrar una iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona per a sensibilitzar sobre la violència vers les dones des de l'escola bressol... Dins d'aquesta categoria, es publica una on es veu una noia a la qual un home l'està agafant del braç (El Punt Avui del 25/11/2015). És una foto simulada i realitzada a partir d'estereotips.

1.1.4- Víctima i agressor. El fet migratori. L'anonimat

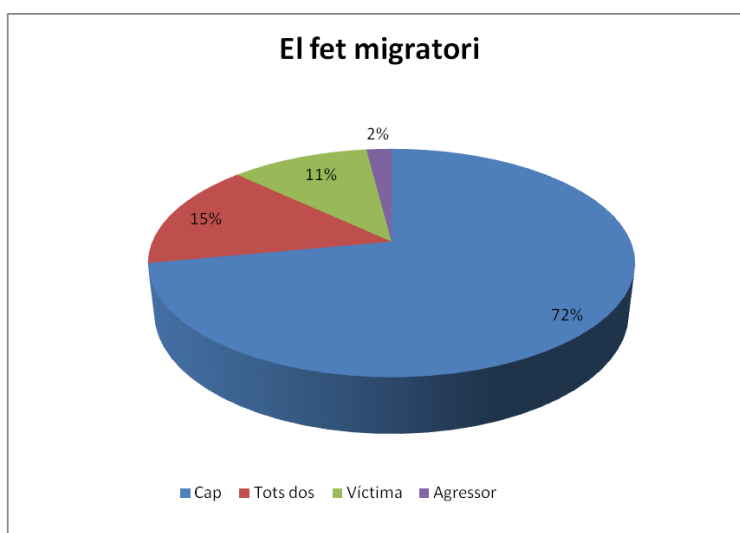
El fet migratori

Un 41% de totes les notícies analitzades són susceptibles de recollir les dades sobre l'origen ètnic o migratori de les persones "protagonistes": víctimes i agressors. Corresponen a totes aquelles informacions que fan referència a un fet ocorregut (mort / agressió), més les informacions de judicis o tribunals.

Per tant, si només tenim en compte aquelles notícies susceptibles de recollir aquesta informació donada la seva temàtica, observarem que 72% de les unitats no faciliten ni destaquen aquesta dada, la qual cosa la valorem com a positiu, tal com es diu a les recomanacions.

Observem el següent gràfic

Gràfic 7.

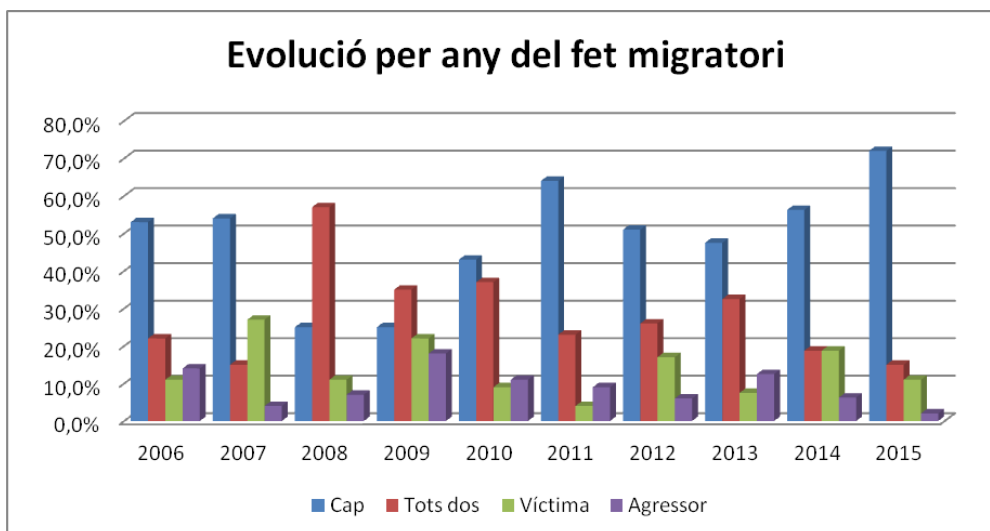
La condició de persona migrada de les víctimes es destaca en el 26% de les informacions mentre que de l'agressor només es destaca en un 17%. O dit d'una altra manera perquè es vegi més clar, només un 2% de les informacions que faciliten aquesta dada no ho fan de la víctima; o dit amb números absoluts de les 13 notícies que faciliten aquesta informació només 1 facilita només la de l'agressor, la resta o bé facilita la dada de la víctima o bé de tots 2.

En el 100% dels casos que aquesta dada es publica respecte a la víctima, aquesta és una persona migrada, exceptuant un cas que destaca que és d'ètnia gitana (La Vanguardia, 9/11/2015). És a dir, no es diu si és estrangera però en canvi es diu que és gitana. La qüestió és remarcar la seva alteritat, identificar-la com una dona "que no és de les nostres, ja que això a nosaltres no ens passa".

En el cas dels agressors, totes les notícies destaquen que els agressors són de fora menys 1, en la qual es diu clarament que és espanyol.

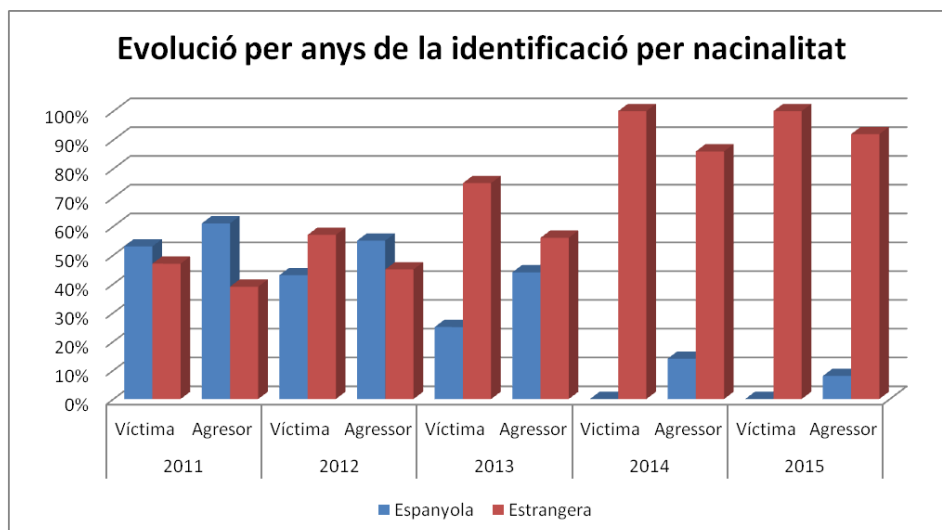
En la mostra, no hem trobat cap titular que es destaquí aquesta dada: la informació s'explicita en el cos de la notícia.

Gràfic 8.

La tendència al llarg dels darrers anys és la d'eliminar la informació sobre l'origen de la víctima i l'agressor.

Gràfic 9.

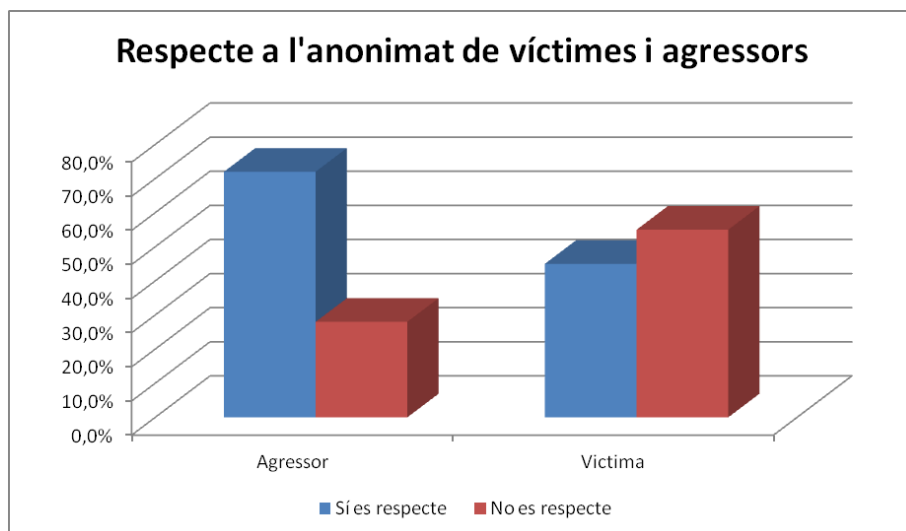

D'altra banda en els darrers anys es confirma el fet que es dona més rellevància a què els protagonistes siguin estrangers que persones nascudes a Catalunya o Espanya.

L'anonimat

Observem el gràfic:

Gràfic 10.

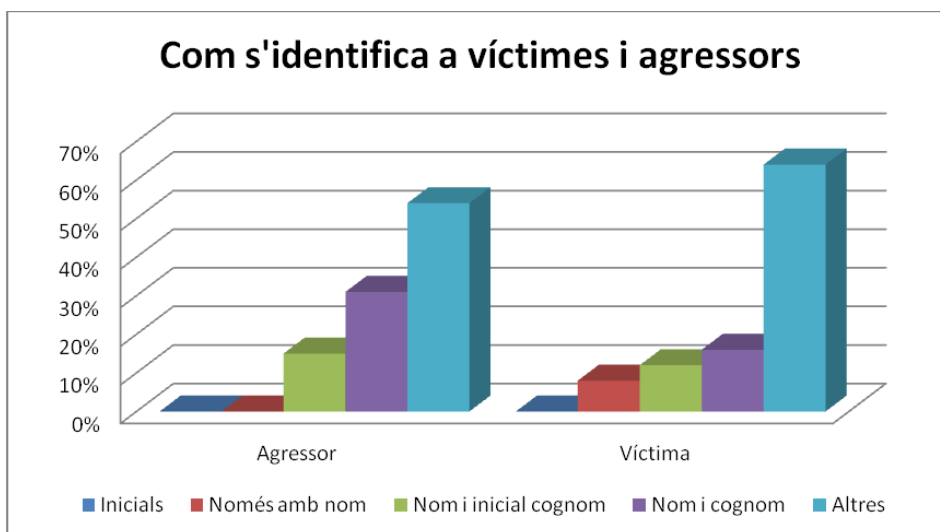
Malgrat que les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat, el 55% de les víctimes apareixen esmentades amb alguna dada com el nom i cognoms o inicials o fins i tot amb l'adreça on vivien. En el cas dels agressors, només el 28%.

Aquestes dades són molt significatives perquè representen un augment considerable respecte a la mitjana dels anys anteriors, que es trobava al voltant del 25% de les víctimes i el 40% dels agressors. Observem, doncs, que enguany, la dada que més s'acostuma a facilitar és la de les víctimes. Haurem de veure si aquesta tendència es confirma o és només una qüestió conjuntural de la mostra actual.

Hem vist, que sobretot les víctimes perden l'anonimat en les informacions que es realitzen sobre el seu cas. Ara bé, quines són les dades que es faciliten perquè això sigui així?

En el següent gràfic podem veure que la categoria “Altres” és la majoritària, tant pel que fa als agressors com a les víctimes.

Gràfic 11.

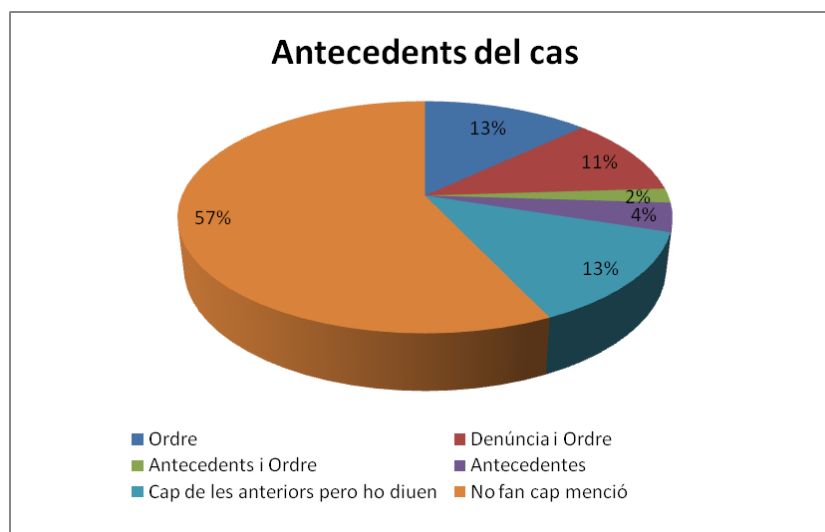
La categoria “Altres” aglutina aquelles dades que faciliten els mitjans a través de les quals podem identificar a les víctimes, exceptuant les referències al nom. Poden semblar més inofensives però assenyalen l’adreça, com en la majoria dels casos, o dient que era la dona de l’alcalde (La Vanguardia, 6/09/2015) són unes formes molt irrefutables de poder reconèixer les persones que protagonitzen les notícies. D'altra banda, malgrat que les víctimes perden més fàcilment l'anonimat, **són els agressors** els que són esmentats més vegades pel seu nom i cognom, el 31% dels casos davant del 16% de les víctimes.

1.1.5- Antecedents i conseqüències del cas

Antecedents

A la societat actualment hi ha un debat obert sobre si cal donar la dada de si la víctima havia presentat denúncia i si tenia un ordre d'allunyament, ja que aquesta dada pot ajudar a una persona que es troba en situació de violència a perdre la por a denunciar o a què aquesta li augmenti.

Gràfic 12.

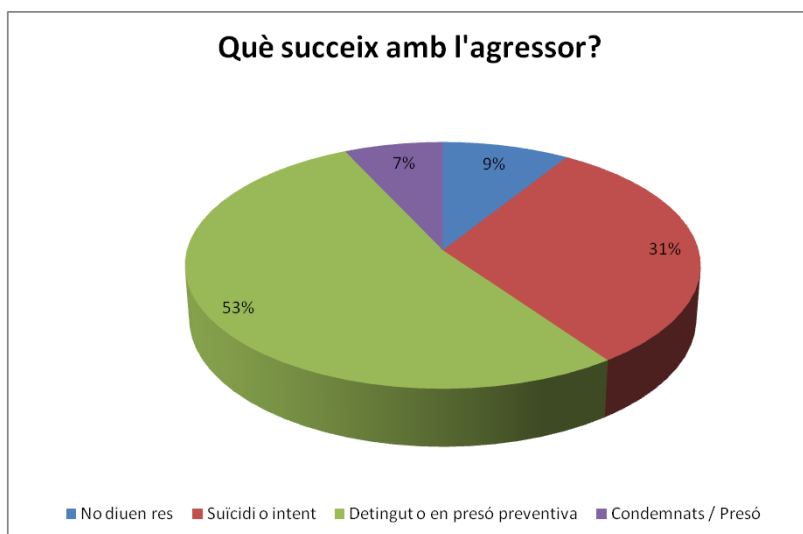
El 57% de les unitats susceptibles de publicar dades sobre la víctima i l'agressor, no mencionen en la notícia cap dada sobre els antecedents del cas. Per tant, un 43% de les informacions sí que fan referència a aquesta qüestió.

Conseqüències per a l'agressor

Poques són les unitats informatives que no expliquin què ha passat amb l'agressor, sobretot quan aquest ha estat detingut o es troba en presó preventiva. Només el 3% de les informacions no donen cap d'aquestes dades i en el 31% dels casos s'esmenta obertament que l'agressor s'ha suïcidat o ho ha intentat.

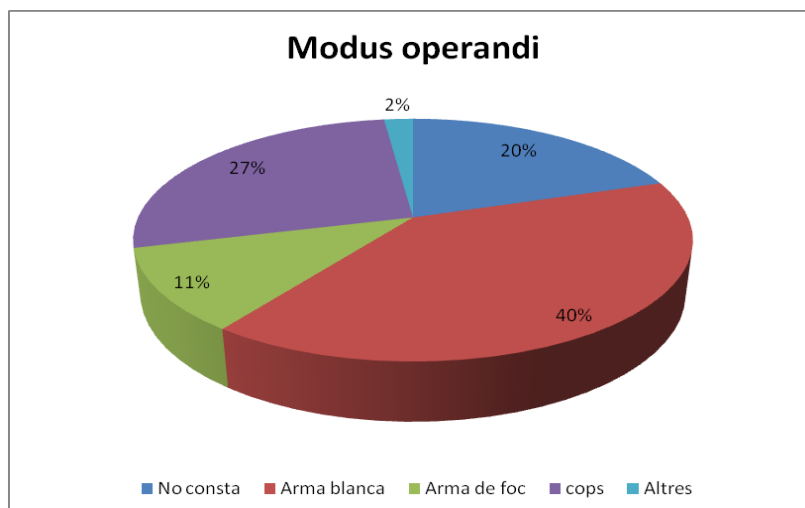
Gràfic 13.

1.1.6- El modus operandi

De les informacions susceptibles de recollir aquesta dada, el 80% recullen de quina manera s'ha produït el fet.

Gràfic 14.

Només en un 20% dels casos no consta el modus operandi, és a dir, de quina manera l'agressor ha agredit o mort la víctima. Caldria debatre si cal donar aquesta dada però el problema no el veiem tant en què es digui o no sinó en el lèxic, les expressions i els detalls que es poden arribar a donar ja que poden fregar el sensacionalisme. (veure apartat lèxic i estereotips).

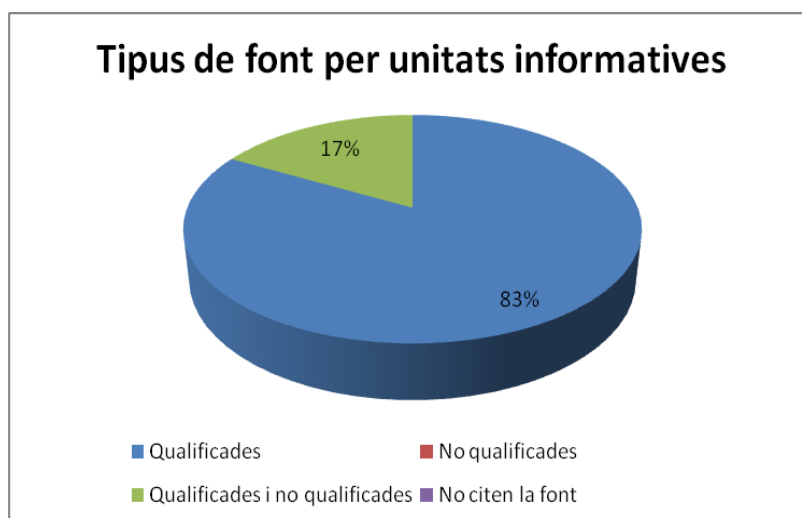
1.1.7- Les fonts informatives

La font informativa és el canal que facilita la informació per redactar la notícia.

El segon punt de les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació especifica que cal “**Seleccionar i diversificar les fonts d’informació**”. Cal evitar recollir testimonis del veïnat i dels familiars si no tenen dades concretes i aprofitables. És convenient que els i les periodistes i les empreses de mitjans de comunicació exerceixin la seva tasca d’acord amb els principis professionals i les normes ètiques. És important considerar, tant en les decisions com en la tria de fonts informatives i testimonis, l’objectiu periodístic que es persegueix, el context en què s’emmarca el fet i l’impacte i les conseqüències que se’n poden derivar segons com es tracti la informació”.

En l’anàlisi del 2015 hem trobat que en 112 notícies s’han utilitzat 283 fonts d’informació, és a dir, cada notícia utilitza gairebé unes 2’5 fonts d’informació. A més, a diferència d’altres anys només hi ha un 17% de notícies que utilitzen fonts no qualificades.

Gràfic 15.

És el segon any consecutiu que no hi ha cap informació que utilitzi només fonts no qualificades o que no citin la font. Tot i que hem trobat un 16% d’informacions que només utilitzen com a font el mateix periodista o mitjà.

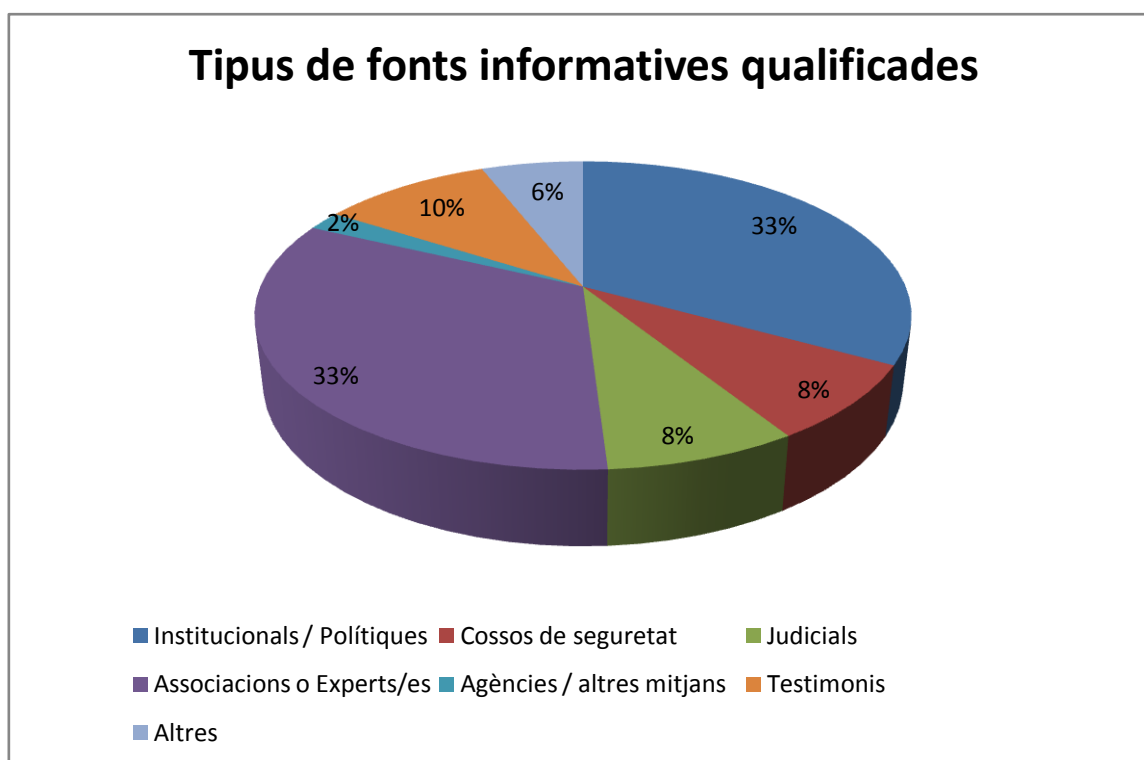
Fonts qualificades

Les fonts qualificades les hem classificat en:

- Institucionals / Polítiques
- Cossos de seguretat
- Judicials
- Associacions o Expertes
- Sanitàries
- Protagonistes
- Agències / altres mitjans
- Altres

Si no compten el mateix periodista o mitjà com a font informativa, les fonts institucionals més emprades són:

Gràfic 16.

Sorpren, davant l'experiència de l'anàlisi d'altres anys, que les fonts de persones expertes i associacions suposin el 33% del total, el mateix percentatge que les institucionals/polítiques. Això només es pot explicar per la circumstància que aquest any el mes de novembre va registrar dos

esdeveniments importants amb molta informació contrastada: el 25N i la manifestació que va tenir lloc a Madrid.

Fonts no qualificades

Les fonts no qualificades són els veïns, veïnes o la gent del barri. També hem observat un percentatge alt en què s'utilitzen expressions poc clares a l'hora de citar les fonts. Ens referim a: fonts properes al cas, a la investigació..., etc.

1.2 Anàlisi del cas

1.2.1- Introducció

Fins ara hem analitzat diaris d'informació generalista. Però què passa quan un diari ha de cobrir una informació molt propera geogràficament? Es fan més males praxis quan el fet noticable és més proper; quan els periodistes poden apropar-se al lloc dels fets? Els diaris locals o comarcals es comporten de la mateixa manera que els generalistes o empitjoren la qualitat de la informació? Les versions digitals dels diaris tracten pitjor aquest tipus d'informació que les versions en paper?

Per donar resposta a aquestes preguntes/hipòtesis comentarem el tractament d'un dels casos de violència masclista en l'àmbit de la parella succeïts el 2015. Concretament, el cas de Castelldefels del mes d'agost (05/08/2015), en el qual hi va haver 3 víctimes mortals, una dona i dos menors, i posterior suïcidi de l'autor dels fets. Atesa la singularitat del cas, podrem veure com es comporten els diaris generalistes, quins aspectes del cas destaquen i quin to utilitzen.

1.2.1- Unitats informatives. Diaris

Comentarem el tractament d'un dels casos de violència masclista en l'àmbit de la parella succeïts el 2015. Concretament, el cas de **Castelldefels** del mes d'agost (05/08/2015), en el qual hi va haver 3 víctimes mortals, una dona i dos menors, i posterior suïcidi de l'autor dels fets.

Atesa la singularitat del cas, podrem veure com es comporten cinc dels diaris generalistes, quins aspectes del cas destaquen i quin to utilitzen.

De les unitats informatives en paper, analitzem 15 peces relacionades amb el cas de Castelldefels. Pel que fa als gèneres periodístics emprats, totes són de contingut informatiu, presentades com notícies d'agències, notícies elaborades pel mateix diari o amb un estil de crònica informativa. El pes ponderat dels mitjans segons el volum d'informacions, són: El Periódico de Catalunya (40%), La Vanguardia (20%), i amb un 13% L'ARA, EL Mundo i El País.

Si ens centrem en la secció en què s'ha ubicat aquesta notícia, les pàgines de societat han estat 40% les més habituals, seguit de la secció específica geogràfica "Catalunya" en un 20% i en un 13% cadascuna de les altres seccions, com la portada, tendències i tema del dia. Cal destacar

que dues de les notícies duien com a subtítol la categoria de successos i només en un dels casos el subtítol era violència de gènere. Pel que fa al tipus d'informació, en un 70% dels casos la informació es recollia en format de notícia, mentre que el 30% restant eren reportatges.

Pel que fa als **conceptes**, és important no confondre els termes homòlegs de violència masclista i violència de gènere amb el de violència domèstica, ja que tot i que tots tres parlen de violència interpersonal no són conceptes equiparables. L'ordenament jurídic de l'estat espanyol i el català, recullen des de fa més d'una dècada aquests conceptes (la LO1/2004 té més de 10 anys i la llei catalana 5/2008 8 anys). Per tant, cal evidenciar de quin tipus de violència estem parlant en la notícia en qüestió. La violència masclista en l'àmbit de la parella és la violència perpetrada contra una dona per un home que n'és o ha estat el cònjuge o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat (també es denomina violència de gènere), mentre que la violència domèstica és aquella que fa referència als actes de maltractament físic, psíquic, sexual i/o d'altres tractes vexatoris que es realitzen per part d'una determinada persona sobre un o més membres del seu nucli familiar i/o de convivència. En aquest punt, destaca negativament la notícia publicada per El País on específicament parla de violència domèstica en referència al cas. Aquesta categorització és errònia, més encara quan està fent referència a la hipòtesi sobre la qual treballa el cos de Mossos d'Esquadra.

En l'actualitat, el terme que es recomana per referir-se a l'homicidi o assassinat d'una dona pel sol fet de ser dona, és feminicidi. L'ús d'aquest concepte es recomana tant des de les institucions, com des dels mitjans de comunicació, perquè és una forma de contribuir a la sensibilització i de visibilitzar aquesta forma extrema de violència masclista.

El llenguatge no només serveix per descriure la realitat sinó que també contribueix a crear-la. Aquí rau la importància de la precisió a l'hora de triar els verbs en els titulars i en els cossos de les notícies. Solen referir-se als incidents dient que les dones "moren" presumptament a mans de la seva parella, en comptes de ressaltar els fets amb el verb corresponent, dient que en els casos de violència masclista en l'àmbit de la parella els homes "assassinen" suposadament a les seves parelles.

L'anàlisi detallada de notícies evidencia el fet que els mitjans no poden seguir parlant dels casos de violència masclista en l'àmbit de la parella com a **fets aïllats**, sinó com a producte d'un fenomen estructural de dimensions globals. A més, cadascun d'aquests casos no són un esclat de violència puntual, sinó que s'han gestat durant temps i, tot i que no en tinguérem notícies, hi ha un històric de violència psicològica prèvia, i potser també física i/o sexual. La invisibilització, sovint involuntària, d'aquest cicle de la violència i del context que envolta el cas, dificulta la comprensió de la violència masclista en l'àmbit de la parella com a un contínuum, que es basa en una estructura social patriarcal que sustenta aquesta desigualtat i violència masclista.

En aquesta línia, podem parlar de **fragmentació de la informació**. La informació relacionada amb els casos de violència masclista es presenta de forma segmentada. És a dir, es dona informació relacionada només quan hi ha incidents molt greus, sovint amb víctimes mortals. Habitualment, es dona el nombre de dones mortes a Catalunya i a l'Estat espanyol, i el nombre de víctimes mortals menors de 18 anys, si en aquell cas en qüestió n'hi ha hagut. Aquesta forma de recollir els incidents concrets impedeix que aquesta xacra s'identifiqui com un problema social i presenta aquests feminicidis com a casos aïllats. Per aquest motiu, és necessari incorporar la veu de **fonts expertes** per completar i donar qualitat a les informacions, i no limitar la informació a les notícies-succesos. Encara que els mitjans es basin en notícies d'agència, molt més descriptives, és essencial incorporar el coneixement i l'expertesa de les persones que treballen, estudien, i investiguen la violència masclista en el seu dia a dia, ja que ens permetran aprofundir en el fenomen. En els mitjans analitzats, la majoria de les fonts consultades eren els Mossos d'Esquadra, però en diverses ocasions, els diaris han ampliat les fonts amb experts i entitats especialitzades. En aquest punt destaca en positiu la peça de l'ARA, que incorpora la veu experta de *Save The Children* per visibilitzar les conseqüències de la violència masclista en l'àmbit de la parella en els fills i filles, com a víctimes directes d'aquesta violència. I és que, pel que fa a les fonts informatives, es recomana seleccionar i diversificar les fonts d'informació, però en la majoria dels articles es recullen opinions del veïnat, citant el nom i l'adreça de la veïna que dona el testimoni en un dels casos, i la nacionalitat en altres. Concretament només per ressaltar quatre qüestions: que discutien sovint, que els nens ploraven, que feien festes i que portaven un alt tren de vida.

La font qualificada més present a les notícies són els cossos de seguretat, però no es recorre a cap altra font especialitzada per aprofundir en les causes i conseqüències derivades de la violència masclista. Tampoc s'informa dels recursos d'ajuda per a dones en situació de violència masclista ni quines són les conseqüències negatives per als agressors. En canvi si s'han mostrat els missatges de condol i condemna de les institucions més representatives, com l'Ajuntament de Castelldefels i la Generalitat de Catalunya a través de l'Institut Català de les Dones.

Si ens centrem en el **tractament de la víctima i l'agressor**, en relació amb el cas concret, hi ha diversos elements a tenir en compte. Sobre la **identitat i les dades personals de les persones implicades**, tal com recullen les recomanacions per al bon tractament de les notícies de violència masclista, cal respectar el dret a la intimitat de les persones agredides i la presumpció d'innocència de les persones agressores. És a dir, s'ha de preservar l'anonimat de les persones afectades i respectar sempre la decisió sobre la difusió de la seva identitat. Pel que fa a les víctimes mortals, a les diferents publicacions, s'ha informat dels noms i cognoms tant de l'autor com de la dona víctima, així com de l'adreça exacta del domicili familiar. En el cas dels menors, també s'han donat els seus noms. De les filles menors, que no es trobaven al domicili la nit dels fets, no s'ha revelat la seva identitat en cap de les informacions publicades, tot i que si s'ha

informat d'altres dades relacionades, com l'edat, la nacionalitat o el municipi de residència actual. També es dona informació en un dels articles del nom de l'empresa que tenia l'autor dels homicidis. En una de les notícies es feia esment de la demanda expressa feta al veïnat pels cossos de seguretat, demanant discreció en relació a la difusió d'informació, per tal de preservar els elements necessaris en el procés de la investigació. En aquesta línia també es recull que el cas està sota secret de sumari, tot i així, es donen detalls del cas.

Pel que fa a la investigació policial, hi ha una descripció excessiva de la trobada dels cadàvers, de com es troben els cossos, en quines estances i en quines postures. Aquests elements no aporten informació rellevant en relació al cas, però en canvi juga incrementant el morbo del relat. El tractament sensacionalista i morbós dels casos de violència masclista en l'àmbit de la parella per part dels mitjans de comunicació contribueixen a l'ocultació de les arrels estructurals d'aquesta violència i perpetuen els rols de dominació del patriarcat, i els estereotips que se'n deriven.

En la mateixa línia, hi ha una descripció detallada del **modus operandi**, de com es desenvolupen els fets en el moment en què es produeixen. En aquest cas (i en d'altres) es descriu fil per randa com es prepara l'autor dels fets per dur a terme l'homicidi, quins factors té en compte per assolir l'objectiu, quina arma utilitza per perpetrar els fets. En canvi no s'acompanya de consells d'autoprotecció per a la víctima i llurs fills i filles que es poden tenir en compte en situacions de violència, ni tampoc dels serveis i recursos existents.

El que sí que es detalla és el mètode utilitzat. Els estudis especialitzats corroboren que el mètode depèn en gran mesura de les característiques socioculturals del lloc on es produeixen els fets. Tant a Catalunya com a l'Estat espanyol l'arma més comuna és l'arma blanca, i per tant tots aquells casos en els quals s'emprin altres mètodes provocaran més sorpresa i curiositat. Tot i això cal recordar que no cal aprofundir ni en l'arma o mètode utilitzat ni en les especificitats del crim (com per exemple el nombre de trets o punyalades), si es vol fer un tractament curós d'aquestes notícies, ja que aquestes especificitats del cas no aporten informació important per a la comprensió del cas. Com hem comentat anteriorment, de nou la notícia de El Periódico fa una innecessària reconstrucció dels fets relatats amb un to novel·lesc. Aquesta descripció és grotesca i no aporta elements que permetin consolidar el rebuig social vers la violència masclista, ni fomenta la sensibilització vers aquesta temàtica.

Pel que fa a la **denúncia prèvia** al feminicidi, en molts titulars i en tots els cossos de la notícia se subratlla el fet que tot i haver-hi constància d'avisos als cossos de seguretat provinents tant del veïnat com de la mateixa víctima, mai es van finalitzar aquests incidents amb una denúncia per violència de gènere, interposada per la víctima. En aquest punt, cal destacar en positiu la notícia de El País en què es fa esment dels avisos als cossos de seguretat per part del veïnat i inclús per part de la mateixa víctima, tot i que mai va denunciar els maltractaments. L'element positiu és que remarca la idea que es poden denunciar qualsevol comportament relacionat amb la violència

masclista. Quan s'invisibilitza el procés de victimització d'aquestes situacions, en certa manera es reforça la idea que la víctima és la responsable de la situació, culpabilitzant-la doncs de la situació i les conseqüències, i desviant el focus del veritable responsable de la situació, l'agressor, que és qui comet aquests delictes. En aquest sentit és important evitar qüestionar les actuacions de la víctima, ja que la responsabilitzen de les conseqüències i de la mateixa violència patida.

Les característiques i circumstàncies del cas propicien que es faci **al·lusió a altres casos**. El fet que en el mateix incident, l'agressor assassinés a la dona i als seus dos fills, facilita que en les diferents peces es faci al·lusió a casos similars per la seva similitud, com el cas de Moraña (Pontevedra) o el de Torrevieja (Alicante). A Catalunya, per la seva proximitat geogràfica, es podria haver fet al·lusió al cas de Tarragona l'octubre del 2010, quan un home va assassinar als seus dos fills i a la seva dona, de la qual tenia una ordre d'allunyament. Quan parlem de casos de violència masclista on la víctima no és (o no és només) la parella o ex parella de l'agressor parlem de la violència estesa o ampliada, característica d'aquesta tipologia delictiva. Aquestes agressions als fills i filles (sovint menors d'edat), a la nova parella de la víctima i/o a altres membres de la família s'utilitzen amb l'objectiu allisonador i correctiu. És a dir, vol provocar dany a la víctima d'una forma indirecta, a través d'amenaques o agressions contra persones del seu entorn.

Tot i que en l'àmbit acadèmic hi ha un debat entorn de **l'efecte crida**, en el que sí que hi ha certa convergència és en la necessitat de ser curosos en el tractament de la informació. Aquests estudis assenyalen que el tractament d'aquest tipus de notícies als mitjans de comunicació poden provocar un augment de la probabilitat que es produeixi un nou homicidi, fent una clara al·lusió a la necessitat d'evitar detalls escabrosos, morbosos i de descripció de les armes i estratègies utilitzades per l'agressor per perpetrar el crim. Mai és la causa, però és un element que pot actuar com a precipitador, en aquells agressors que ja tinguin la idea de cometre el crim. Les particularitats concretes de la notícia poden reforçar la conducta de l'agressor, que fins i tot poden arribar a imitar el mètode utilitzat, seguint les pautes detallades a les notícies.

La major part de les vegades en què es parla dels **antecedents de l'agressor**, es ressalta el fet que aquest no en té perquè cap de les quatre vegades que la víctima va trucar als cossos de seguretat va mantenir la seva declaració, i no va doler posar denuncia. Per tant, els i les periodistes es refereixen a què el presumpte autor no tenia antecedents policials ni judicials per violència masclista ni domèstica, però tal com recullen els testimonis del veïnat sí que hi ha antecedents de violència o com a mínim d'una relació conflictiva. Per aquest motiu, en aquest punt, seria recomanable parlar d'antecedents policials i/o judicials de les persones implicades.

En cap de les peces analitzades es recullen les conseqüències penals per als autors de delictes relacionats amb la violència masclista. En aquest cas concret, probablement pot justificar-se aquesta absència d'informació perquè la resposta de l'autor després dels homicidis va ser el suïcidi. Cal tenir en compte que, per aquesta tipologia delictiva, habitualment la resposta de l'autor

després de l'homicidi¹ és especial: aproximadament en un 66% dels casos s'entreguen a la policia, un 7% s'escapoleixen, i en un 27% dels casos l'autor se suïcida o intenta fer-ho, just després d'haver posat fi a la vida de la seva parella o en un moment posterior, quan és detingut o quan ingressa a la presó.

Un altre element contraproduent i distorsionador és buscar **justificacions per als incidents**. L'alcohol, les drogues, la crisi econòmica o les discussions de parella mai poden ser la causa d'una agressió o homicidi. La violència masclista té una causa clara i identificada que és el control i el domini que alguns homes exerceixen contra les seves parelles o ex parelles.

En aquest punt hi ha un article que se'ns dubte traspassa tots els límits de l'ètica periodística, fent gala d'un estil farcit de sensacionalisme i dramatisme, ens referim a la peça publicada a El Periódico "La casa de la gresca i l'horror" el dia 7 d'agost de 2015. El seu contingut és similar a la resta d'articles analitzats, tot i que el to i el relat és molt més dramàtic, i es completa amb descripcions detallades i escabroses per incrementar l'impacte del lector o lectora. Començant pel títol "La casa de la gresca i l'horror" en el qual ja apunta el que es detallarà en el cos de la notícia. Concretament inicia el relat amb la següent descripció: "Una relació de baralles, crits, insults i amenaces regada amb molt d'alcohol i de tant en tant drogues". Durant tot el redactat utilitza adjectius positius per descriure la casa i l'entorn (casa bonica, gespa cuidada, bona vida), en contrast amb els adjectius que emprava per referir-se a la situació familiar (macabra, terror, baralles). A més, esmenta els trastorns psicològics i depressions de l'autor, donant a entendre que pot haver estat una de les causes de l'incident, tot i que també diu que estava sota tractament mèdic.

Si es volen ampliar les informacions relacionades amb la violència masclista en l'àmbit de la parella, però essent responsable amb el tractament d'aquestes informacions en aquest àmbit, es pot posar el focus de la notícia en l'autor dels fets, és a dir, es poden nodrir les peces especificant quines són les condemnes lligades a aquests delictes i quines penes compleixen habitualment els agressors i homicides, per tal d'evidenciar que aquests actes no queden impunes en l'àmbit penal i contribuir així a la sanció social vers la violència masclista.

Pel que fa a les dones que pateixen violència masclista, és important posar en relleu quines són les conseqüències en la salut de les dones i llurs fills i filles, ja que aprofundir en el fenomen fomenta la comprensió social de les causes i conseqüències de la violència masclista.

En aquest punt, cal destacar la notícia del diari ARA on, per il·lustrar la notícia, s'adjunten resultats d'un informe que explica els motius que dificulten a les víctimes denunciar la violència que estan patint. Parlar de la por, la vergonya, la culpa, i les pressions de l'entorn entre d'altres, ajuda a

---

¹ *Les víctimes mortals per violència masclista en l'àmbit de la parella. Anàlisi de casos a Catalunya del 2008 al 2012.*

A. Alfageme, M. Casellas, C. Guiu i M. Llavari. Unitat de Suport a l'Atenció de Víctimes. Apunts de seguretat núm.12 – Violència masclista i domèstica. Polítiques i actuacions - novembre 2013

http://dones.gencat.cat/web/.content/04_temes/docs/vm_apunts_seguretat_violenciamasclista.pdf

entendre perquè només es denuncien 1 de cada 5 casos de violència masclista. A més, aquesta notícia recull el telèfon d'atenció a les víctimes del masclisme.

Per garantir una informació de qualitat, cal incorporar la perspectiva de gènere en el tractament de les notícies per tal de no cosificar ni mostrar les dones en situació de violència com a passives i indefenses.

2. ANÀLISI QUALITATIU

2.1- Titulars

Els titulars són el reclam i el motiu principal perquè es continuï llegint o no la notícia. Ha de condensar en poques paraules el que ens trobarem si continuem llegint la informació.

En aquest capítol presentem la relació de tots els titulars i una selecció de titulars.

2.1. Selecció de titulars que hem agrupat sota els apartats següents:

Homicidi ampliat.

Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació.

Històries de vida.

Descripció del fet ocorregut i el modus operandi.

Joves i violència masclista. Al voltant del fenomen.

2.1.1. Homicidi ampliat.

Titulars i notícies en què a més d'informar de la mort de la dona, s'informa també de la dels fills/es o altres persones com la mare, la cunyada, una amiga..., fet conegut en sectors especialitzats com *homicidi ampliat*.

Exemples:

- *Se suïcida a Elx després de matar dues dones*, 17/01/2015. El Punt Avui
- *Un home mata a trets l'exdona i la seva mare a Lliria, al País Valencià*, 09/11/2015. El Punt Avui
- *Un home de 68 anys mata la seva exdona i la seva ex cunyada a Elx*, 13/01/2015. ARA
- *Un detingut a Mataró per apunyalat una dona i la filla*, 21/01/2015. El Periódico de Catalunya

2.1.2. Manifestacions, actes de sensibilització o conscienciació.

Titulars i notícies que informen sobre com la ciutadania o les institucions es mobilitzen en contra de la violència masclista

Exemples:

- *Desenes de milers de persones a Madrid contra la violència masclista*, 08/11/2015. ARA

- *Las mujeres piden en las calles más recursos contra la violencia de género, 26/11/2015.* El País
- *Grito violeta contra el otro terrorismo, 08/11/2015.* El Mundo
- *No moren, les assassinen, 08/11/2015.* El Periódico de Catalunya
- *Desenes de milers de persones clamen a Madrid contra la violència masclista, 08/11/2015.* La Vanguardia

2.1.3. Històries de vida.

Titulars i notícies que recullen els testimonis de persones que han patit una situació personal de violència masclista. Informacions de bones practiques, exemples clars de dones que han lluitat per sortir de l'aïllament, missatges esperançadors que poden ajudar a altres dones maltractades ha emprendre aquest camí i els mitjans poden en aquest casos exercir el seu rol de sensibilització social.

Exemples:

- *"De la violència masclista se'n surt però mai tota sola", 25/11/2015.* ARA
- *El trabajo que salvó la vida, 15/11/2015.* El País
- *"El meu marit em va posar un ganivet al coll i li vaig dir: 'Mata'm" , 07/11/2015* El Periódico de Catalunya
- *Ángela, el símbol, 08/11/2015* El Periódico de Catalunya

2.1.4. Descripció del fet ocorregut i el modus operandi.

Titulars en què d'una forma clara s'exposa com l'agressor ha matat o agredit la seva víctima.

- *Una mujer muere apuñalada en Madrid, 15/11/2015.* El País
- *Detingut per matar a punyalades l'actual nòvio de la seva ex parella, 29/11/2015.* El Periódico de Catalunya
- *Detingut un home per haver matat la seva dona llançant-la per la finestra al Vendrell, 16/11/2015.* La Vanguardia
- *Una dona mata el seu marit i li clava 150 punyalades, 26/11/2015.* La Vanguardia

2.1.5. Joves i violència masclista. Al voltant del fenomen.

Mostrem sota aquest grup titulars i informacions que pretenen ajudar a entendre el fenomen en el context social i econòmic, reflexions en articles d'opinió. Assenyalar que en aquest any 2015 hem

trobat estudis i enquestes que expliquen l'actitud de la gent jove davant el fet de la violència masclista i que es reflecteixen d'una manera clara en els titulars.

- *Un terç dels joves troben inevitable controlar la parella*, 28/01/2015. El Punt Avui
- *El 80% dels joves han presenciats algun cas de violència de gènere*, 11/09/2015. ARA
- *La tolerancia con los ataques a las mujeres persiste en toda Europa*, 25/11/2015. El País
- *El 73% de les dones i nenes, víctimes de la ciberviolència*, 27/09/2015. La Vanguardia
- *Insultos, control y muchos celos*, 24/11/2015. El Mundo
- *Planter de sexisme*, 28/01/2015. El Periódico de Catalunya
- *La violència, ¿crim o malaltia?*, 25/11/2015. Article d'opinió de Josep M. Espinàs. El Periódico de Catalunya
- *Que la violencia machista vuelva a la agenda política*, 07/11/2015. Article d'opinió de Milagros Pérez Oliva. El País
- *Machismo, continuidad y repetición*, 14/11/2015. Article d'opinió de Miguel Lorente. El Mundo

2.2. Els titulars segons dates i mitjà

Titulars del Punt Avui

- *"Vint-i-dos anys de presó per haver matat la seva ex parella"*, 09/01/2015
- *Se suïcida a Elx després de matar dues dones*, 17/01/2015
- *Un home apunyala una dona i la mare a Mataró*, 21/01/2015
- *Un home mata la seva dona i se suïcida, a Terrassa*, 22/01/2015
- *Més denúncies i també consultes per violència masclista*, 25/01/2015
- *Un terç dels joves troben inevitable controlar la parella*, 28/01/2015
- *Detingut per apunyalat l'ex parella a Almacelles*, 11/09/2015
- *Marxa multitudinària contra la violència masclista a Madrid*, 08/11/2015
- *Un home mata a trets l'exdona i la seva mare a Llíria, al País Valencià*, 09/11/2015
- *"Que escoltin les dones"*, 26/11/2015
- *La llei contra la violència masclista no evita 139 crims*, 25/11/2015
- *Castelldefels augmenta els recursos per lluitar contra la violència masclista*, 08/12/2015

Titulars de l'Ara

- *Un home de 68 anys mata la seva exdona i la seva ex cunyada a Elx, 13/01/2015*
- *Un home mata la seva dona i s'acaba suïcidant a Terrassa, 22/01/2015*
- *El masclisme que es balla i es canta, 21/09/2015*
- *El Govern farà una alarma per a mòbils per agressions masclistes, 23/09/2015*
- *Benvingut aquest pla, tot i ser insuficient, 23/09/2015*
- *El 80% dels joves han presenciats algun cas de violència de gènere, 11/09/2015*
- *Desenes de milers de persones a Madrid contra la violència masclista, 08/11/2015*
- *La gota malaia de la violència masclista, 10/11/2015*
- *"De la violència masclista se'n surt però mai tota sola", 25/11/2015*
- *Els homes alcen la veu contra la violència cap a les dones, 25/11/2015*
- *Una societat segrestada pel masclisme, 25/11/2015*
- *Barcelona previndrà la violència masclista des de l'escola bressol, 24/11/2015*

Titulars de El País

- *Un hombre absuelto por maltrato psicológico mata a su expareja y a su excuñada en Elche, 13/01/2015*
- *Un hombre mata a su pareja en Alicante y se entrega en Alemania, 20/01/2015*
- *Primer crimen machista del año en Cataluña, 22/01/2015*
- *Los maltratadores tendrán limitado trabajar con ONG, 24/01/2015*
- *Una de cada tres jóvenes acepta que su pareja la controle, 28/01/2015*
- *Que la violencia machista vuelva a la agenda política, 07/11/2015*
- *Una multitud exige acabar con la violencia machista, 08/11/2015*
- *Vivir en Sabadell, morir en Utrech, 01/11/2015*
- *Díaz propone un seguimiento a las mujeres que retiran una denuncia contra su agresor, 18/11/2015*
- *Una mujer muere apuñalada en Madrid, 15/11/2015*
- *El trabajo que salvó la vida, 15/11/2015*
- *Tres mujeres asesinadas tras la gran marcha contra la violencia machista, 09/11/2015*
- *Una mujer y un hombre, nuevas víctimas de la violencia machista, 10/11/2015*

- *Muere en Sevilla una mujer apuñalada por su exmarido, 6/11/2015*
- *50.000 mujeres tienen control policial por riesgo de agresión machista, 26/11/2015*
- *Las mujeres piden en las calles más recursos contra la violencia de género, 26/11/2015*
- *Más denuncias, igual machismo, 25/11/2015*
- *La tolerancia con los ataques a las mujeres persiste en toda Europa, 25/11/2015*

Titulars de El Mundo

- *La violencia machista de toda la vida, 13/01/2015*
- *Un absuelto de maltrato mata a su exmujer, 13/01/2015*
- *Empleo para maltratadas, 17/01/2015*
- *Mata a su mujer y se suicida en Terrassa, 22/01/2015*
- *Un padre de golpe y porrazo, 26/01/2015*
- *Uno de cada tres jóvenes ve normal controlar a su pareja, 28/01/2015*
- *El 80% de los jóvenes conoce actos violentos en parejas de su entorno, 11/09/2015*
- *Los jóvenes controlan a sus parejas, 11/09/2015*
- *Acusan de plagio a la campaña antiviolencia de género, 25/09/2015*
- *Grito violeta contra el otro terrorismo, 08/11/2015*
- *Todos somos responsables, 08/11/2015*
- *El Machismo cotidiano, 08/11/2015*
- *Un crimen machista a la semana, 10/11/2015*
- *Machismo, informe semanal 16/11/2015*
- *La semana negra de la violencia machista Cinco días cinco asesinadas, 13/11/2015*
- *Con licencia de armas pese a su estado mental, 13/11/2015*
- *Insultos, control y muchos celos, 24/11/2015*
- *Machismo, continuidad y repetición, 14/11/2015*
- *Pilar Martín Nájera Fiscal de violencia sobre la mujer. "Sólo el 0,006% de las denuncias de maltrato se declaran falsas" , 26/11/2015*
- *Un hombre mata a su ex novia a puñaladas, 15/11/2015*

Titular de El Periódico de Catalunya

- *Un home assassina l'ex dona i l'ex cunyada a Elx i es penja, 13/01/2015*
- *17 anys per a un maltractador que va penjar els fills al buit per pegar a la dona, 16/01/2015*
- *Un detingut a Mataró per apunyalat una dona i la filla, 21/01/2015*
- *Un home sense denúncies prèvies de mals tractes mata la seva dona, 22/01/2015*
- *Els joves són més masclistes que els seus pares en el control de la parella, 28/01/2015*
- *Planter de sexisme, 28/01/2015*
- *Ferit de bala al voler evitar que una dona fos agredida per l'ex parella, 07/09/2015*
- *BCN fa un canvi en la política contra la violència masclista, 11/09/2015*
- *El 80% dels adolescents coneix agressions en parelles com ells, 11/09/2015*
- *Els jutges i la generalitat xoquen per la violència contra la dona, 23/09/2015*
- *El fiscal confirma que els Mossos no indiquen el risc de les maltractades, 25/09/2015*
- *Sentències pactades, 25/09/2015*
- *La caixa negra de la violència sexista No és que es morin, les maten, 01/11/2015*
- *La caixa negra de la violència sexista Charo Barcia Supervivent "és normal tenir por, però no la perds si calles" , 01/11/2015*
- *El regne per un mal tracte, 01/11/2015*
- *La plaga de la violència masclista, 01/11/2015*
- *Un pacte necessari contra el masclisme, 07/11/2015*
- *"El meu marit em va posar un ganivet al coll i li vaig dir: 'Mata'm" , 07/11/2015*
- *Marxa perquè la lluita contra el maltractament torni a ser prioritària, 07/11/2015*
- *La violència que no s'acaba, 10/11/2015*
- *"Un agressor ha d'assumir que els fills no el vulguin veure més" , 10/11/2015*
- *El clam de les dones, 08/11/2015*
- *No moren, les assassinen, 08/11/2015*
- *Ángela, el símbol, 08/11/2015*
- *Tres dones més assassinades per violència masclista, 09/11/2015*
- *La violència masclista causa tres noves víctimes en 24 hores, 09/11/2015*

- *El desafiament del terrorisme masclista, 12/11/2015*
- *Tres morts més eleven a 52 les víctimes de violència masclista, 16/11/2015*
- *Els advocats recorden que hi ha defensa gratuïta per a maltractades, 26/11/2015*
- *Una dona mata a Sevilla el seu marit i se suïcida, 26/11/2015*
- *Víctimes de la revolució silenciosa, 25/11/2015*
- *La violència, ¿crim o malaltia?, 25/11/2015*
- *300.000 maltractadors condemnats en 10 anys, 25/11/2015*
- *"La igualtat genera societats felices" , 25/11/2015*
- *Una crida a l'acció, 25/11/2015*
- *Un home accepta 18 anys de presó per haver mort la seva dona a cops de martell, 24/11/2015*
- *BCN vol destinar més diners contra la violència masclista, 24/11/2015*
- *Detingut per matar a punyalades l'actual nòvio de la seva ex parella, 29/11/2015*

Titulars de La Vanguardia

- *Els jutges volen eradicar que es tirin floretes grolleres en públic, 10/01/2015*
- *Detingut per apunyalat dues dones per un dot, 21/01/2015*
- *Els penats per maltractament i delictes contra nens no podran ser voluntaris, 24/01/2015*
- *El 33% dels joves accepten que un home no deixi treballar la dona, 28/01/2015*
- *Ferit de bala en mitjançar en un cas de violència de gènere, 07/09/2015*
- *Un batlle, denunciat per la seva dona, 06/09/2015*
- *"Ella es va cuidar dels meus fills, l'havia de protegir" , 08/09/2015*
- *Víctimes en un estiu negre, 08/09/2015*
- *El control, la possessió i la violència arrela en les parelles d'adolescents, 11/09/2015*
- *Mor apunyalada per un home que va conèixer a la xarxa, 18/09/2015*
- *Una fiscal del Suprem agafa el timó contra la violència masclista, 22/09/2015*
- *El 73% de les dones i nenes, víctimes de la ciberviolència, 27/09/2015*
- *Un assassinat masclista fa pujar a 41 el nombre de víctimes, 03/11/2015*
- *Desenes de milers de persones clamen a Madrid contra la violència masclista, 08/11/2015*

- *Tres dones moren en dos actes de violència masclista, 09/11/2015*
- *Quarta dona assassinada després de la gran marxa, 10/11/2015*
- *Nou assassinat d'una dona, a trets, per la seva parella, 13/11/2015*
- *Una dona mor apunyalada a Madrid, 15/11/2015*
- *Detingut un home per haver matat la seva dona llançant-la per la finestra al Vendrell, 16/11/2015*
- *Augmenten les denúncies per violència masclista a causa de la millora econòmica, 18/11/2015*
- *Violència masculina, 19/11/2015*
- *Les reivindicacions socials Que hi ha algú?, 23/11/2015*
- *Anys contra segles, 23/11/2015*
- *Enhorabona, ministre, 23/11/2015*
- *Colau situa la lluita contra la violència masclista com una prioritat local, 24/11/2015*
- *Cada set hores una dona és violada, la majoria en el seu entorn, 25/11/2015*
- *Una dona mata el seu marit i li clava 150 punyalades, 26/11/2015*

3. CONCLUSIONS

La primera conclusió és que les informacions sobre violència masclista es concentren al voltant de la Diada Internacional del 25 de Novembre en contra de la violència vers les dones (60% de les notícies) o quan hi ha un esdeveniment informatiu rellevant, com per exemple la manifestació a escala estatal del mes de novembre 2015. És al voltant d'aquest fet quan hem trobat més articles de sensibilització i d'històries de vida. No és casual que pràcticament la meitat de la mostra es centri al voltant d'aquests dos fets.

El mateix comportament veiem en els articles d'opinió. Tots, exceptuant un d'ells, es van publicar durant el mes de novembre.

D'altra banda, el cobriment informatiu d'aquests dos esdeveniments és el que ha comportat una extensió en la informació més gran i així veiem que les notícies dels fets ocorreguts (agressions o assassinats) s'acostumen a publicar en breus (el 43% de les informacions sobre violència masclista publicades durant l'any 2015 no han superat una columna del diari), a no ser que aquest fet esdevingui mediàtic, com va ser per exemple, el cas de Castelldefels.

Observem que en general, es té molta cura a l'hora de parlar tant de la víctima com de l'agressor i es fa respectant el contingut de les "Recomanacions", però quan això no passa es produeixen majoritàriament dos fets:

- 1- S'acostuma a ressaltar l'origen de persona immigrada.
- 2- La víctima perd més l'anonimat que l'agressor (el 55% de les víctimes surten esmentades amb alguna dada com el nom i cognoms o inicials o fins i tot amb l'adreça on vivien, mentre que en el cas dels agressors, és d'un 28%).

Per tant es veu la necessitat d'insistir en què s'ha de **preservar l'anonimat** de les persones afectades i respectar sempre la decisió sobre la difusió de la seva identitat.

Pràcticament en totes les notícies que tracten de la mort o l'agressió, es donen detalls sobre el **modus operandi**, en alguns casos sense que hi hagués necessitat de matisar tant sobre com s'havia produït l'agressió la mort.

Es fa necessari incorporar la veu de **fonts expertes** per completar i donar qualitat a les informacions, i no limitar la informació a les notícies- successos. Encara que els mitjans es basin en notícies d'agència, molt més descriptives, és essencial incorporar el coneixement i l'expertesa de les persones que treballen, estudien, i investiguen la violència masclista en el seu dia a dia, ja que ens permetran aprofundir en el fenomen.

Finalment també hem detectat un empitjorament en el tractament de les **imatges**: tot i que predominen les fotografies dels actes de rebuig vers la violència (40%), s'ha tornat a publicar fotos que poden tocar el groguisme o sensacionalisme, com les de l'aixecament dels cadàvers, familiars en moments durs, o bé, fotografies com la del portal a partir de la qual es poden identificar a les víctimes.

Com a resum final podem dir que destaquem els següents aspectes qualitatius:

- Quan la informació es redacta des de la redacció a partir de comunicats institucionals, aquesta acostuma a presentar-se en un to més neutre, mentre que si el cas és proper i el/la periodista es desplaça al lloc dels fets la informació es nodreix també amb el relat del veïnat, familiars o testimonis que hi aporten una forta càrrega emocional i li treuen objectivitat al relat. També es donen més dades sobre l'origen migratori dels protagonistes facilitades a vegades pels testimonis del fet allà presents.
- Davant el creixement de les notícies que manifesten si la víctima havia presentat denúncia, si hi havia o no mesures judicials de protecció i si l'agressor tenia antecedents, cal promoure el debat sobre si cal o no oferir aquestes. Recordem que darrerament Catalunya és de les comunitats autònomes on més ordres d'allunyament es deneguen.
- Manquen informacions relacionades amb les causes i conseqüències de les dones i llurs fills i filles, i relats en positiu de supervivents, que mostrin estratègies de sortida diferents, eines de resiliència, itineraris i rutes de recuperació d'aquestes dones, mostrant un paper actiu en la seva recuperació. I recordar que per garantir una informació de qualitat sempre s'ha de tenir present incorporar al perspectiva de gènere per tal de no cosificar ni mostrar les dones en situació de violència com a passives i indefenses.